12.3.2024

Lauri Kajanoja

Lausunto tarkastusvaliokunnalle Asia: K 21/2023 vp Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2023

Pääministeri Orpon hallituksen talouspolitiikan tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoa, kääntää Suomen talous kestävään kasvuun ja kääntää hyvinvointia uhkaava velkaantumiskehitys. Hallitus on ohjelmassaan linjannut toimista, jotka vahvistavat julkisen talouden rahoitusasemaa noin 6 miljardin euron verran kuluvan vaalikauden aikana.

Hallitusohjelman linjauksilla ja sitä toimeenpanevilla päätöksillä on ollut suuri merkitys julkisen talouden näkymien kannalta. Ilman niitä julkisen talouden näkymät olisivat nyt erittäin huonot. Kun hallitusohjelma pannaan toimeen, sillä on hyvin merkittävä parantava vaikutus julkisen talouden tilaan lähivuosina ja sen jälkeen.

Hallitusohjelman laatimisen jälkeen useampi tekijä on heikentänyt julkisen talouden näkymiä. Talouden kasvu on kääntynyt lieväksi taantumaksi, työllisyystilanne on heikentynyt, verokertymät ovat kasvaneet vähemmän kuin veropohjat, työttömyysvakuutusmaksuja on alennettu, hyvinvointialueiden alijäämät ovat osoittautuneet aiemmin arvioitua suuremmiksi, ja on syntynyt paine kuntien taloustilanteen helpottamiseksi valtionosuuksien muuttuessa.

Nykyisten näkymien mukaan hallitusohjelman 6 miljardin euron kokonaisuuden ei enää voi odottaa riittävän velkasuhteen vakauttamiseen, menokehyksissä pysymiseen eikä EU:n finanssipoliittisten sääntöjen noudattamiseen. Niinpä tällä vaalikaudella tarvitaan julkisen taloutta merkittävästi vahvistavia lisätoimia.

Julkisen talouden lisäsopeutustoimista on tarve tehdä päätöksiä/linjauksia jo tänä keväänä. Suorien julkisia menoja ja tuloja koskevien sopeutustoimien lisäksi tarvitaan talouskasvun edellytysten merkittävää ja nopeaa parantamista.